

Proiect LIFE16 NAT/RO/000778

Traseul tematic Povestea râului Gilort

Punct de plecare în traseul tematic (Aleea Școlii, intersecție cu str. Linia Mică)

Vă aflați într-o arie protejată, mai precis în Aria Specială de Conservare Râul Gilort, arie naturală protejată de interes comunitar (european), parte din rețeaua Natura 2000. Aria Specială de Conservare Râul Gilort a fost declarată prin Ordinul Ministrului mediului și pădurilor nr. 2387 din 2011 pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964 din 2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Aria Specială de Conservare Râul Gilort se află în județul Gorj, pe teritoriul administrativ al localităților Albeni, Bengești, Bumbesti Pițic, Novaci, Târgu Cărbunești și are o suprafață de 873 ha. Ea se întinde de-a lungul râului Gilort pe o distanță de aproximativ 19 Km, începând din localitatea Pociovaliștea la nord până în localitatea Doseni la sud. Aria Specială de Conservare cuprinde și aproximativ 3,5 Km din Râul Galbenul, afluent al Gilortului.

Speciile de pești pentru care a fost declarată Aria Specială de Conservare Râul Gilort sunt: *Barbus petenyi* (mreana vânătă), *Eudontomyzon mariae* (chișcarul), *Romanogobio albipinnatus* (porcușorul de nisip) și *Sabanejewia balcanica* (dunărița).

Vă invităm să urmați un traseu tematic cu rol informativ și educativ ce prezintă un sector din bazinul râului Gilort ce a fost gazda unor lucrări de reconstrucție ecologică, realizate în cadrul proiectului Fish For Life. Acestea au avut ca scop aducerea unui sector de râu degradat la o stare cât mai apropiată de cea naturală, prin crearea unor structuri care să sprijine procesele naturale ale râului.

Pe parcursul traseului, ce are o lungime de 1643 metri, veți putea găsi o serie de habitate ripariene (vegetație specifică zonelor de luncă) afectate în procente diferite de activitățile umane.

Pentru a continua traseul, urmăriți harta până la podul de peste râul Galbenu.

2. Podul peste Râul Galbenu

Veți ajunge într-o secțiune a râului puternic afectată de activitățile umane. Râul Galbenu face parte din bazinul hidrografic al râului Gilort, albia sa a fost amenajată prin raderea patului albiei și împingerea pietrelor/bolovanilor spre maluri. Aceste măsuri au avut o serie de efecte negative și anume:

- Bolovani de mari dimensiuni, care pot constitui locuri de adăpost pentru pești, nu mai rămân în albie;
- se întrerupe legătura între râu și brațele laterale, care sunt foarte importante pentru refugiul peștilor în timpul viiturilor și pentru creșterea puieților (adevărate “creșe”) și adăpostirea de prădători;
- sedimentele mutate din albie sunt taluzate (formând o suprafață înclinată în pantă) pe maluri, acoperind rădăcinile copacilor de pe mal, care înainte erau în apă și formau răgălii, ceea ce are ca efect privarea peștilor de zone de odihnă, hrănire și, foarte important, zone de refugiu în timpul viiturilor;
- fiind privați de accesul la răgălii și brațele laterale și nemaiavând unde să se adăpostească în albia amenajată, peștii sunt vulnerabili în timpul viiturilor, fiind măturați de apă în aval și chiar omorâți.

Răgăliile sunt rădăcini submerse ale copacilor de pe maluri sau îngrămădiri de rădăcini în apă, mai ales în vecinătatea malurilor. Sunt folosite de pești în principal ca loc de refugiu în timpul viiturilor, dar și ca adăpost și loc de hrănire.

Albia amenajată în zona podului este ca un deșert pentru pești, un fel de monohabitat, în care aceștia nu găsesc loc de adăpost și hrană. În acest fel, micile vietăți (macronevertebratele) al căror mediu de viață se desfășura pe patul albiei, printre bolovani, au dispărut aproape în totalitate odată cu împingerea bolovanilor și taluzarea lor pe maluri.

În următorul sector al traseului, veți avea ocazia să vedeți o secțiune de râu neamenajată, foarte apropiată de starea naturală, și veți putea afla care sunt beneficiile condițiilor existente pentru speciile de pești și macronevertebrate.

Urmați traseul până la punctul Zăvoiul cu anini.

3. Zăvoiul cu anini

Veți ajunge într-un punct al traseului unde se poate vedea cel mai bine cum arată un râu într-o stare cât mai aproape de cea naturală, puțin afectată de activitățile umane. Priviți prin comparație cum arăta cursul râului la pod și cum arată aici.

Răgăliile pe care le puteți vedea în acest punct al traseului oferă peștilor adăpost, loc de odihnă și habitat de hrănire, dar joacă și un rol important în reducerea eroziunii malurilor.

Unele specii, cum este de exemplu mreana vânătă (*Barbus petenyi*), preferă zonele unde viteza de curgere a apei este mai ridicată, iar patul albiei este format din bolovani și piatră. Aici, peștii își găsesc relativ ușor adăpost și hrana formată din macronevertebrate. Alte specii preferă zonele cu ape mai lin curgătoare și mai adânci (este cazul porcușorului de nisip, *Romanogobio albiginnatus*), în care bancurile de pești își caută hrană și adăpost printre rădăcinile submerse ale copacilor (răgălii). Nu în ultimul rând, există specii care preferă zonele cu substrat nisipos, cum ar fi dunărița (*Sabanejewia balcanica*).

În mod natural, pe un râu alternează zonele de curgere mai rapidă a apei cu zonele în care este apă adâncă și lină. Pădurile ripariene au o importanță deosebită în dinamica ecosistemelor acvatice. În perioadele călduroase, de vară, umbra pe care o furnizează asigură de-a lungul râului întinderi de apă cu temperaturi mai reduse decât cele din zonele cu expunere la lumina soarelui.

Urmați indicatoarele până în zona punții de peste râul Gilort, unde veți putea vedea o serie de lucrări de reconstrucție ecologică.

4. Puntea peste râul Gilort (punctul final al traseului)

Structură de tip ELJ

(Engineered log jam)

Veți sosi într-o zonă în care au fost efectuate lucrări de reconstrucție ecologică în cadrul proiectului **Fish For Life**. Este o zonă puternic afectată de procesele de eroziune, ceea ce a determinat adâncirea albiei râului, dispariția răgăliilor și reducerea diversității habitatelor acvatice. Datorită eroziunii și lipsei vegetației ripariene, în special a zăvoaielor, râul erodează foarte puternic malurile râului, iar de-a lungul a 10 ani, pe acest sector de râu,

cursul acestuia a deviat spre dreapta pe o distanță cuprinsă între 50 și 100 de metri.

Pentru reducerea efectelor negative asupra speciilor de pești au fost realizate mai multe lucrări de reconstrucție ecologică și anume: structuri de tip ELJ (*engineered log jams*), căsoaie, lucrări de apărare de mal, constând în trunchiuri de copaci încastrate în mal. La acestea, se vor adăuga o serie de plantări de copaci, ce urmează a fi realizate în luna noiembrie 2023.

Structură de tip “Căsoaie”

Structurile încastrate în maluri au dublu rol, de protecție împotriva eroziunii și de a ajuta râul ca prin curgerea apei pe lângă aceste structuri să formeze în jurul lor microhabitate pentru pești. În timp, structurile din apă vor dispărea, iar rolul de protecție a malurilor al acestor structuri va fi preluat în timp de copacii plantați pe mal. Aceștia vor forma răgălii și vor contribui la menținerea temperaturii apei prin fenomenul de umbrire.

Prin implementarea acestor lucrări, proiectul **Fish For Life** contribuie la îmbunătățirea și diversificarea habitatelor pentru pești și alte specii din acea zonă, precum și la protejarea împotriva eroziunii a terenurilor agricole situate de-a lungul cursului râului Gilort.

Pentru mai multe informații despre proiectul Fish For Life, vizitați www.fishforlife.ro